

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการบัญญัติมาตราที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนของประเทศไทย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ที่สภาพโครงสร้างระบบวิทยุโทรทัศน์ในขณะนั้น มีรัฐเป็นเจ้าของทั้งหมด ทั้งสถานีวิทยุทั่วประเทศ จำนวน 523 สถานี และสถานีโทรทัศน์ 5 ช่อง ไม่สามารถตอบสนองความต้องการรู้ข่าวสารของประชาชนในขณะนั้น จึงเป็นที่มาของรัฐธรรมนูญหมวด 3 ว่าด้วยเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 40 ที่ระบุว่า

คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินงานตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นร่วมทั้งการแข่งขันอย่างเสรีโดยเป็นธรรม

บทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 40 ดังกล่าว มีรายละเอียดที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งมุ่งที่การพัฒนาคนและสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนแผนพัฒนาสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม (พ.ศ. 2542-2551) ให้มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาสื่อเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคนและสังคม โดยให้ทุกคนสามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ เน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคน โดยเฉพาะการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน บนรากฐานของตนเองและภูมิปัญญาในชุมชนและสังคม อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยุชุมชนเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2543 จากการรวมตัวของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ด้วย มุ่งมั่นให้ชุมชนแต่ละแห่งมีพื้นที่ในการทำสื่อของตัวเอง จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ ได้สร้างความหวังให้แก่ประชาชนว่าจะมีองค์กรอิสระ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) เข้ามากำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ในเร็ววัน โดยเฉพาะในมาตรา 26 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้สร้างความตื่นตัวในหมู่ผู้สนใจวิทยุชุมชน โดยกำหนดรายละเอียดของการจัดสรรคลื่นว่า กสช. จะต้องจัดคลื่นวิทยุให้ประชาชนเป็นจำนวนร้อยละ 20 ดังที่บัญญัติไว้ว่า (ยุวดี เตชะไพฑูริย์สุข, 2540, น. 2)

...การจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว ต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยจะต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ ในกรณีที่ภาคประชาชนยังไม่มีความพร้อมให้ กสช. ให้การสนับสนุน เพื่อให้ภาคประชาชนมีโอกาสใช้คลื่นความถี่ในสัดส่วนตามที่กำหนด...

จากการศึกษาข้อมูลของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาสื่อมวลชน ทศโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมเพื่อพัฒนาคนและสังคม ได้สรุปความเป็นจริงเกี่ยวกับจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ พบว่ามีจำนวนรวมทั้งสิ้น 514 สถานี ซึ่งตั้งอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 131 สถานี ภาคใต้ 115 สถานี ภาคเหนือ 113 สถานี ภาคกลาง 46 สถานี ภาคตะวันออก 25 สถานี ภาคตะวันตก 8 สถานีและในกรุงเทพมหานคร 76 สถานี ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ตั้งอยู่ตามภูมิภาคนี้ ยังได้กระจายตัวอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยในแต่ละจังหวัดจะมีสถานีวิทยุมากหรือน้อยแตกต่างกันตามขนาดของเมืองและความเจริญทางเศรษฐกิจ จากสภาพความเป็นจริงดังกล่าว น่าจะมีความเป็นไปได้อย่างยิ่ง ในการดำเนินกิจกรรมที่จะใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคนและสังคมในระดับท้องถิ่น

วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญ ของประชาชนทุกระดับ เนื่องจากเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลและเข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลที่ว่า วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีราคาถูก มีกำลังการส่งคลื่นวิทยุได้ไกลกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ รวมทั้งเป็นสื่อที่ไม่เรียกร้องความสามารถในการอ่านออกเขียนได้จากผู้ฟังอีกด้วย

วิทยุชุมชน (Community Radio) เป็นการกระจายเสียงที่มีจุดหมายเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนแต่ละชุมชนเป็นหลักและไม่ได้มีการแสวงหากำไร เน้นการให้

ข้อมูลข่าวสารความรู้ พร้อมกับสอดแทรกความบันเทิงตามลักษณะความนิยมของประชาชนในแต่ ละท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะการ สื่อสารแบบสองทาง (Two-way) มีรูปแบบรายการที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในท้องถิ่น เช่น ข่าวสารที่เกิดขึ้นในชุมชน รายการความรู้เกี่ยวกับการเกษตร การประกอบอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย หรือกฎหมายที่จำเป็นสำหรับชาวบ้าน ที่สำคัญวิทยุชุมชน จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การดำเนินงานของวิทยุชุมชนเป็นของ ประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน เพื่อให้วิทยุชุมชนสะท้อนความต้องการและความ เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนแต่ละแห่งที่อาจแตกต่างกันในเรื่องสภาพสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม วิทยุชุมชนจึงควรเป็นสื่อกลางและศูนย์กลางที่จะรับฟังถ่ายทอด และให้สาระความรู้เพื่อให้เกิด การพัฒนาท้องถิ่น

รูปแบบของวิทยุชุมชนคือ สถานีวิทยุขนาดเล็ก มีเครื่องส่งกระจายเสียงขนาด 20-30 วัตต์ รัศมีการกระจายเสียง 10-15 กิโลเมตร ซึ่งสถานีวิทยุขนาดเล็กนี้ชุมชนสามารถเป็น เจ้าของได้ตามแนวคิดของวิทยุชุมชนที่ว่า เป็นสถานีวิทยุที่นำเรื่องราวของคนในชุมชนมา แลกเปลี่ยนให้กับคนในชุมชนได้รับฟัง และเมื่อชุมชนเป็นเจ้าของสถานีเอง สิทธิอำนาจในการ บริหารสถานี การกำหนดรูปแบบรายการเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ภายใต้เงื่อนไขของ จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบ และกติการ่วมกันของชุมชน

อย่างไรก็ตามบทบาทของวิทยุชุมชน ในการเป็นเครื่องมือสื่อสารนั้น ต้องขึ้นอยู่กับ บริบทของสังคมท้องถิ่นนั้น ๆ อาทิเช่น การสนับสนุนให้ความร่วมมือขององค์กรต่าง ๆ การสร้าง สำนึกสาธารณะให้เห็นความสำคัญร่วมกัน บทบาทของผู้นำชุมชนในการเสนอแนวคิด เป็นแกน นำในการเคลื่อนไหว ชี้แนะแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวันของประชาชนไปสู่หน่วยงานที่ รับผิดชอบ อันเป็นการสื่อสารย้อนกลับ ตลอดจนบริบททางวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่จะมีส่วนเสริมให้ บทบาทของสื่อวิทยุมีการพัฒนาบทบาทที่มีต่อชุมชนอย่างใกล้ชิด

การดำเนินงานของวิทยุชุมชนไปสู่เป้าหมายได้นั้น ต้องแสดงบทบาทหน้าที่ รูปแบบ ในการนำเสนอ เนื้อหาที่สร้างความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันเป็นหน้าที่ประการสำคัญของผู้ส่งสารที่จะต้องทำหน้าที่ เป็นกลไกสำคัญ เช่น การบริหารงานด้วยงบประมาณ และเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ ตลอดจนการพัฒนาการส่งข่าวสารท่ามกลางบริบทต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยุชุมชน คือ กระบวนการหรือเหตุการณ์ทางสังคมที่สมาชิกชุมชนได้ร่วมกัน ออกแบบผลิต และออกอากาศรายการ โดยมีบทบาทนำในฐานะผู้กำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องธรรมดา ๆ เช่น ซ่อมรั้วในละแวกบ้าน หรือรณรงค์ให้ชุมชนใช้น้ำสะอาด และ

รักษาแหล่งน้ำให้ใสสะอาด หรือกระตุ้นให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้นำคนใหม่ สิ่งสำคัญอยู่ที่สมาชิกชุมชนได้ใช้สื่อ ซึ่งในกรณีนี้คือวิทยุชุมชน เพื่อพยายามให้ได้เป็นประชาธิปไตย และพยายามพัฒนา นี่คือการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมโดยแท้ เพราะคนก็เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือนี้ ชาวสารและผู้ฟังก็เหมือนกัน วิทยุชุมชนเหมาะสมที่สุดสำหรับกลุ่มคนที่อยู่เป็นชุมชน และทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว วิทยุชุมชนจึงเป็นเรื่องของชุมชนคุยกัน และช่วยกันบรรลุเป้าหมายของส่วนรวม (คาร์ลอส เอ อาร์นาลโด, 2544, น. 32)

ชุมชนต้องวิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการสื่อสาร และพิจารณาว่าวิทยุชุมชนจะช่วยสนองความต้องการนี้ได้อย่างไร เพื่อที่จะได้ตัดสินใจได้ว่าควรมีวิทยุชุมชนหรือไม่ วิทยุชุมชนอาจจะเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการสนับสนุนการเกษตร อนามัย การศึกษา เป็นต้น ตามการพัฒนาแบบดั้งเดิม แต่ถ้าชุมชนได้วิเคราะห์ถึงความจำเป็น สาเหตุที่มาของปัญหาต่าง ๆ และความด้อยโอกาส ก็มักจะสรุปได้ว่ากระบวนการสื่อสารต่าง ๆ จะช่วยสร้างความเข้าใจและเป้าหมายร่วมกัน นี่คือนักก้าวแรกที่นำไปสู่การตั้งสถานีวิทยุของชุมชน (คอลิน เฟรเซอร์, 2544, น. 47)

ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการทดลองจัดทำรายการวิทยุชุมชนที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับหลักการวิทยุชุมชน คือ การสื่อสารแบบประชาธิปไตย และการสื่อสารแบบการมีส่วนร่วม คือให้ประชาชนเข้าถึงสื่อได้ง่าย ให้ประชาชนร่วมคิด วางแผน กำหนดเนื้อหาการผลิตรายการร่วมกัน และให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารรายการด้วยตนเอง โดยผ่านรายการชื่อว่า “รายการสร้างสรรค์จันทบุรี” ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ของนายสุรินทร์ แปลงประสพโชค จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งผลการทดลองสรุปว่า มีความเป็นไปได้ที่จะจัดให้มีวิทยุชุมชนขึ้นในประเทศไทย โดยการบริหารจัดการจะต้องดำเนินการในรูปของคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากชุมชน สำหรับการผลิตเนื้อหาควรให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งต้องมีการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อน และต้องมีการติดตามประเมินผลหลังจากทำรายการแล้ว หากเนื้อหาสามารถตอบสนองและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. 2543 กลุ่มวิทยุชุมชนบ้านจำรุง ได้ถือกำเนิดขึ้นมา โดยการแนะนำของหน่วยงาน Social Investment Fund (SIF) โดยมีคณะกรรมการร่วมก่อตั้งทั้งหมด 8 คน เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม เพื่อต้องการให้ประชาชนที่มีความสนใจในการทำงานภาคสื่อมีโอกาสได้ทำวิทยุชุมชนเอง จากเดิมที่มีเสียงตามสายอยู่แล้วก็ได้พัฒนามาเป็นคณะทำงานวิทยุชุมชน มีสมาชิกเริ่มต้น 15 คน ได้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมเวทีของการเรียนรู้การดำเนินกิจการ การเตรียมความพร้อมในการทำงานวิทยุชุมชน ทั้งระบบเริ่มจากการส่งคนในชุมชนเข้ารับการอบรมในเรื่องของเทคนิค การผลิตรายการ การบริหารจัดการที่กองทุน

เพื่อสังคมจัดตั้งขึ้นช่วงปลายปี 2544 ถึงปลายปี 2545 เป็นเวลา 1 ปีเต็ม ในช่วงของการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ นั้นมีผู้คนในชุมชนให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเริ่มทดลองออกอากาศในวันที่ 14 กันยายน 2545 โดยออกอากาศทุกวัน วันละ 3 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 12.00 น. ถึงเวลา 15.00น. ครอบคลุมพื้นที่ 10 ตำบล ออกอากาศในระบบFM. 103.75 MHz มีรัศมี 15 กิโลเมตร

ทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)ได้มีการต่อยอดกิจกรรม ทำให้วิทยุชุมชนบ้านจำรุงมีความพร้อมอยู่หลายด้าน และได้เรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ทำให้การพัฒนาศักยภาพของชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากลุ่มวิทยุชุมชนบ้านจำรุงนั้นมีกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่กระจายเสียงเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มหมอพื้นบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอนุรักษ์วรรณกรรม ผู้นำเครือข่ายงานอาชีพสหกรณ์ พยาบาล ตำรวจ อบต. ทุกกลุ่มล้วนแต่มีจิตอาสาในการผลิตรายการ ในปัจจุบันวิทยุชุมชนบ้านจำรุง มีผู้ผลิตรายการกว่า 100 รายการ อย่างรายการคุยกับ สวช. และข่าวบริการที่ออกอากาศเวลาเที่ยงวัน เรื่องเล่าจากท้องถิ่น เป็นรายการที่มีสาระความรู้ในวิถีการทำมาหากิน หรือรายการอสม.ใส่ใจห่วงใยสุขภาพ รายการแต่ละรายการที่ผลิตนั้น ล้วนมาจากความต้องการของชาวบ้านจำรุง

กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านจำรุงทั้ง 24 กลุ่ม ได้เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดทำวิทยุชุมชน ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนได้ใช้วิทยุชุมชนเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ของคนในชุมชน นับได้ว่าวิทยุชุมชนบ้านจำรุงมีความสำคัญกับชาวบ้านเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษเกี่ยวกับ วิทยุชุมชนกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาขององค์กรชุมชนบ้านจำรุง ว่ากลุ่มที่เข้ามาใช้วิทยุชุมชน สามารถเสริมประสิทธิภาพให้กลุ่มเข้มแข็งได้อย่างไร

ปัญหานำการวิจัย

วิทยุชุมชน สามารถเข้ามาเสริมสร้างประสิทธิภาพการสื่อสารเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาพัฒนาการของวิทยุชุมชนบ้านจำรุง
2. ศึกษาพัฒนาการองค์กรชุมชนทั้ง 24 องค์กร

3. ศึกษาบทบาทของสื่อวิทยุชุมชนบ้านจำรุง ที่มีส่วนเสริมประสิทธิภาพการสื่อสารในการทำงานขององค์กรชุมชน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษากระบวนการสื่อสารขององค์กรชุมชน โดยใช้วิทยุชุมชนเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ว่าวิทยุชุมชนสามารถเสริมประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรชุมชนไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการทำงานของกลุ่มองค์กร การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มองค์กร

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้เป็นการศึกษาขององค์กรชุมชนทั้ง 24 กลุ่มภายในบ้านจำรุง ตำบลเนินสอ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยประกอบไปด้วย 1) ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุบ้านจำรุง 2) ร้านค้าชุมชน 3) กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน 4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 5) ชมรมอินทโชติการุณย์ 6) ชมรมอินทโชติอำเภอกาญจนบุรี 7) กลุ่มผู้ใช้น้ำ 8) กลุ่มธนาคารขยะและสิ่งแวดล้อม 9) กลุ่มที่พักรวมชนโฮมสเตย์ 10) ชมรมผู้สูงอายุ 11) กลุ่มพัฒนาอาชีพ 12) กลุ่มเกษตรพื้นบ้าน 13) กลุ่มเยาวชน 14) กลุ่มกองทุนเงินล้าน 15) กลุ่มวิทยุชุมชน 16) กลุ่มอาสาสมัคร (อสม.) 17) กลุ่มรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 18) กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านจำรุง 19) กลุ่มสวัสดิการบ้านจำรุง 20) กองทุนชาวนา 21) กลุ่มธนาคารชุมชนบ้านจำรุง 22) กลุ่มแปรรูปผลผลิต 23) เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง 24) กลุ่มรวมชื่อรวมชาย่างพารา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

จากการศึกษาในเรื่อง “วิทยุชุมชนกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาขององค์กรชุมชนบ้านจำรุง” ทำให้เราสามารถนำวิทยุชุมชนไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรชุมชน ในฐานะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี

โดยเข้าไปช่วยเสริมประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหาร ด้านข้อมูล ความรู้หรือข่าวสารที่ได้รับ ทำให้คนภายในกลุ่มมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนการเรียนรู้มากขึ้น

นิตยาคมศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. วิทยุชุมชน (Community Radio) หมายถึง สื่อชุมชนที่ใช้วิทยุเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม โดยชุมชนมีเครื่องส่งสัญญาณเป็นของตนเอง บริหารจัดการและดำเนินรายการโดยชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของชุมชนเป็นสำคัญ
2. สถานีวิทยุชุมชนบ้านจำรุง หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดระยอง ระบบFM.103.75 MHz มีรัศมี 15 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10 ตำบล
3. องค์กรชุมชน หมายถึง องค์กรชุมชน 24 องค์กรภายในบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
4. บทบาท สำหรับการวิจัยนี้ หมายถึง บทบาทของวิทยุชุมชนในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของกลุ่มกิจกรรมชุมชนบ้านจำรุง ในที่นี้พบว่าวิทยุมีบทบาทในการสร้างเสริมสร้างประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาขององค์กรชุมชนบ้านจำรุง ได้แก่ บทบาทในด้านการกระตุ้น บทบาทในการจัดการ บทบาทในการเผยแพร่
5. การเสริมสร้างประสิทธิภาพ หมายถึง แรงแหนุนเสริมการดำเนินการของกลุ่มกิจกรรมชุมชนบ้านจำรุง โดยมุ่งหวังถึงผลสำเร็จจากการใช้วิทยุชุมชนเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร